

ENFLAMASYON, İMMÜN YANIT VE İYİLEŞME

Doç. Dr. Dilek Aygün

GİRİŞ

Doğumdan ölüme kadar yaşam boyunca bedenimiz çeşitli stresörlere maruz kalmakta ve zarar görmektedir. Kişiyeye özgü genetik defektler dışında, herkesi yaşamı boyunca rahat bırakmayan iki tehlike enfeksiyöz hastalıklar ve doku zedelenmesidir (yaralanma). Bu tehlikelere karşı insan vücudunu koruyan immün sistem ve yara iyileşmesi mekanizmaları bulunmaktadır.

Mikroorganizmalar (bakteriler, viruslar, mantarlar, protozoalar) ve “yabancı” olarak kabul edilen makromoleküller, vücudun savunucu sistemler, organlar ve hücrelerine rağmen bu savunma engelini aşarak enfeksiyöz hastalıklara neden olabilmektedir. Doku zedelenmesi, fiziksel, kimyasal veya biyolojik nedenli bir travma sonucu canlı dokunun bütünlüğünün ve işlevinin bozulmasıdır. Zedelenme durumunda vücudumuz bu duruma uyum sağlayabilmek için savunma mekanizmalarını çalıştırır. Dolayısıyla yabancı maddelerin ya vücuda girişi engellenir ya da vücuda giren zarar verici maddelerin doku hasarı önlenmeye çalışılır. Bu bölümde mikroorganizmalar, beden bu tehlikeye enflamasyon yanıtı ve iyileşme (onarım) sürecinden bahsedilecektir.

ENFEKSİYÖZ MİKROORGANİZMALAR

Mikroorganizmalar çevrede, deride ya da vücudumuzun içinde yaşayan mikroskopik hücrelerdir ve hastalık yapmayan mikroorganizmalara “nonpatojen” ve hastalık yapabilen mikroorganizmalara “patojen” denilmektedir. Ancak patojenlerin olması enfeksiyon oluşması için yeterli değildir. Patojenler gelişmeleri ve üremeleri için uygun şartlarda ve doğru yerde olduklarında enfeksiyöz hastalık meydana getirebilirler. Farklı mikroorganizmalar büyüme ve gelişmeleri için ken-

cünü artırır (immün sistem). İmmün sistem, sağlığın devamı ve enfeksiyöz mikroorganizmalara karşı devamlı koruma için gerekli olan bileşenlerin işbirliğinin devamlılığı ile sıradışı bir sistemdir.

KAYNAKLAR

1. Altındaş M (2008). Kronik yara tedavisi ve bakımında tıbbi sorunlar. İ.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eđitimi Etkinlikleri, Yara Bakımı ve Tedavisi, Sempozyum Dizisi No:67 s.237-247.
2. Ayhan S. Atabay K (Çev. Ed) (2003). Yaralar: Birinci Basamak Sağlık Hizmeti Veren Hekimler için El Kitabı. Ankara, Onur Matbaacılık Ltd. Şti. s.58-60.
3. Çelik S, Yeşilbalkan ÖU (Çev Ed) (2015). Dahili ve Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği. M. Hogan, N.C. Dentlinger, V. Ramdin, Medical Surgical Nursing, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, s. 350-359.
4. Çoban E, Süleymanlar G (Çev Ed) (2012). Hastalıkların Patofizyolojisi: Klinik Tıpla Bir Tanışma. S. J. McPhee, G. D. Hammer, Pathophysiology of Disease: An Introduction to Clinical Medicine. Ankara, Palme Yayıncılık, s. 31-65.
5. Erdil F, Özhan-Elbaş N (1997) Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği. 2. Baskı, Ankara, 72 Tasarım Ofset, s. 67-83.
6. Karakuzu A (2005). Hipertrofik skar ve keloid tedavisi. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci, 1(48):123-6.
7. Kesikli SC, Güç D (2011). Steril İnflamasyon ve İnflamazom. ANKEM Derg. 25(Ek 2):102-109.
8. Kılıçoğlu B, Kılıçoğlu SS, Eren VÇ (2005). Gastrointestinal sistemde yara iyileşmesi. S.D.Ü. Tıp Fak. Derg. 12(1):67-76.
9. Kuralay F, Çavdar Z (2006). İnflamatuar medyatörlere toplu bir bakış. Genel Tıp Dergisi, 16(3):143-152.
10. Lewis SM, Ayello EA (2004). Inflammation, Infection, and Healing. S.M. Lewis, M.M. Heitkemper, S.R. Dirksen (Eds), Medical Surgical Nursing (Sixth edition) içinde (p. 204-231), Chapter 12, St. Louis: Mosby.
11. Lights V. Creutzfeldt-Jakob Disease and Mad Cow Disease. <http://www.healthline.com/health/creutzfeldt-jakob-disease>, (Erişim Tarihi: 13.07.2016).
12. Memiş S, Aslan FE, Aygin D (2014). Denge, Stres ve Adaptasyon. A. Karadağkovan, F. Aslan (Ed), Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım (3. Baskı) içinde (s. 61-73), Ankara, Akademisyen Tıp Kitabevi.
13. Migliozi JG (2013). Inflammation, Immun response and Healing. M. Nair, I. Peate (Eds), Fundamentals of Applied Pathophysiology: An Essential Guide for Nursing and Healthcare Students (Second edition) içinde (p.68-86), Chapter 3, Oxford, John Wiley & Sons.

14. Nursal TZ, Baykal A, Hamalođlu E (1999). Yaşlılarda yara iyileşmesi: Fark var mı? Geriatri 2(1): 29-32.
15. Özgüven T (Çev) (2014) Vander İnsan Fizyolojisi Vücut Fonksiyon Mekanizmaları. Widmaier EP, Raff H, Strang KT Vander's Human Physiology: The Mechanisms of Body Function, Ankara, Güneř Tıp Kitapevleri, s. 652-679.
16. Özgüven T, Kozanođlu İ, Özgüven KT (Çev) (2011). Renkli Fizyopatoloji Atlası. S. Silbernagl, F. Lang, Tascheatlas der Pathophysiologie içinde (s.46-55), Adana, Nobel Kitabevi.
17. Smeltzer SC, Bare B (Eds) (2003). Homeostasis, Stress, and Adaptation. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing (10th edition) içinde (p.81-96), Chapter 6, Oxford, Lippincott Williams & Wilkins.
18. řentürk N (2013). Kütanöz inflamasyon. Turkderm 47: Suppl 1: 28-36.
19. Tuncer S (2008). hipertrofik nedbe ve keloidler. İ.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eđitimi Etkinlikleri, Yara Bakımı ve Tedavisi, Sempozyum Dizisi No:67 s.191-198.
20. Williams LS (2015). Nursing Care of Patients With Infections. L.S. Williams, P.D. Hopper (Eds), Understanding Medical Surgical Nursing (Fifth edition) içinde (p. 111-127), Chapter 8, Philadelphia: F.A. Davis Company.